

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suavis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XVII. Multa Suavis vitia. Agitata Tridenti ac Romae de praerogatiua inter Oratores duorum Regum, & inita pro coetibus concordia. Sententia Archiepiscopi Lancianensis aduersus contumaciam ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

Multa Suavis vitia. Agitata Tridenti ac Romæ de prerogatiua inter Oratores duorum Regum, & inita pro cœtibus concordia. Sententia Archiepiscopi Lancianensis aduersus contumaciam absentium Germanorum; & his iterum excita per eam occasionem de facultate Procuratorum in Concilio. Moronus Tridentum reuersus: noua prorogatio usque ad decimum quintum Iunij.

AD euitandam interruptionem narrationis, molestam lectoribus, omisi pluribus in locis frequentem Suavis malitiam notare; & tamen ne illam obliuiscar oportet: etenim oblectatio eiusmodi vim obtinet ad persuadendum, vt humanæ fidei possessionem adipiscatur, vbi recentes in memoria non vigent exceptiones contra testem maledicum.

Afferit ille epistolam, à Soto scriptam ad Pontificem, quâ ipsum cohortabatur ad assentiendum, vt definiretur, mansioem institutionemque Episcoporum esse iuris Diuini, & diuersus ab illo qui è vipera medicinam extraxit, nititur è laude vituperationem extorquere, narrans, à plerisque tunc fuisse perpensam eximiam probitatem istius viri Deo mancipati, temporisque conditionem, nullius suspectam fraudis, in qua scriptum illud dictauit. Benè est: Dux quas diximus opiniones Soti Apostolicæ Sedi non aduersantur, nec ipsa sui etiam studiosos vetuit illas tueri, tametsi studeat id temporis earum definitionem declinare, ne id quod verum est, ab hominibus seditiosis adhiberetur quasi vncus ad falsum. Sed cur ille silentio præterit, Sotum in eadem epistola profiteri supremam Romani Pontificis auctoritatem supra Concilium, & auctorem esse, vt id apertè pronuntiaretur, refellentem oppositum opinamentum, tamquam schismatum seminarium? & tamen hæc est columna præcipua, quæ sustinet Vaticanum, hoc est arcem illam, aduersus quam singulæ Suavis periodi singuli quasi cuniculi sunt.

2 Præterea scribit id quod legit in litterarum volumine Vicecomitis ad Borromæum *: cum Granatensis cum alijs Hispanis Episcopis Lunensem adiisset, abeuntibus deinde duobus ex illis, ipsum in duos illos oblocutum fuisse formulis aspernantibus, vtpote in eos qui se abduci sinerent ab aliorum voluntate, nec ampliùs prodesse, quàm ad numerum exaugendum, eundemque subdidisse,

* 18. Maij
1563.

1563.

disse, vbi decernendæ res essent pro maiori suffragiorum numero, sicuti hætenus, parum bonæ spei concipi posse, adeoque oportere vt non hominum, sed nationum ratio haberetur. At verò cur obtegit silentio, eundem Granatensem verbis grauidis apertisque affirmasse, sicuti ostendimus, in cœtu Generali, Romanum Pontificem Concilio non subiacere, & esse numen quoddam in terris. Præterquam quòd animaduertendum à Suaui fuisse, à se per huiusmodi narrationem suam imprudenter proprias ipsius machinas percelli, si maior numerus aduersus Granatensem pugnabat, nimirum pro sententijs Pontifici propitijs. Igitur ipse, & non Pontifex, intendebat libertatem Concilij violare, cum in omni communitate magis integra libertas non sit, quàm vbi præualet id quod maiori parti probatur; adèd vt adnotauerit Seneca, in Rerum publicarum diuisionibus abiisse in adagium, *Maior pars pro me stat*, tamquam argumentum causæ pro se legitimæ, & seditiosæ ex parte contrarij; præsertim cum duo illi, de quibus loquebatur Granatensis, Hispani essent, & non Itali.

Inducitur à Suaui Lotharingus, affirmans in sua exposita sententia, munera Episcopi & Cardinalis inter se repugnare, & idcirco improbens, Cardinales simul Episcopos esse: at verò Lotharingus oppositum apertè pronuntiauit. Inducit eundem etiam multa dicentem, quæ ille non dixit, & multa valdè grauia reticentem, quæ ille non reticuit. Omitto, nihil à Suaui memorari de illa diuisione disferendi duplici tempore, quæ adèd fuit oppugnata: sed pro certo assumit, cuncta in vnico cœtu fuisse prolata. Subijcit, in aliorum sententijs nihil notabile auditum; adeoque ignorat quæ ab Archiepiscopis Lancianensi & Granatensi dicta sunt, de quorum altero paulò antè sermonem habuimus, de altero breuè habebimus. Vnde quoque originem ignorat laboriosi cuiusdam litigij, Lancianensis causâ, quod ille alij falsoque principio adscribit.

Iam verò historiam prosequamur. Lunensis Regis animum eundem nomine luculenter significarat, paratum ad Sedi Apostolicæ fauendum; nec Piscarius destiterat hoc ipsum inculcare, detento illic Pagnano, qui à Secretis erat, diutius quàm alioquin opus esset^b, quò in nouum Oratorem salubres sensus affunderet, nec sub primum accessum illum permouendum relinqueret impressionibus quorundam, dissidentium potiùs quàm Religioni studentium; simul etiam suis litteris illius causæ patrocinium commendarat nonnullis Patribus sibi magis intimis, meliusque animatis.

^b Multæ litteræ originales Pagnani ad Piscarium.

1563.

tamen Lunensis animus, inter contrarias quæ sibi ingerebantur notitias atque consilia, adhuc anceps diuisusque pendebat. Sed non minorem illi sollicitudinem propria causa quam communis incusserat. Quamuis vulgarent Galli, se cum Hispanis coniunctos, dissensionemque de loco iam compositam; & tamen reuera vt cum maxime incomposita persistebat, quin potius periculum tumultuationis fuerat postriedie quam Lunensis aduenerat. Etenim cum in eum diem incideret tertium Paschatis festum, adeoque solemnis haberetur in templo maximo celebratio, Lunensis incerto pendit animo num illic adesset; de quo admonitus Didacus Sarmentus Episcopus Asturicensis, conatus est pro virili Comitem remouere: & obseruatum est, eo manè Lansacum solito serius ad functionem aduenisse, ex eo fortassis, quòd hoc ipsum æmuli consilium subodoratus, voluerit prius de re certior reddi, & non pergere in templum ad conflegendum; quemadmodum prudentis est consilij, ne is, qui nouit in aperto pro se rationem stare, cæco violentiæ iudicio sententiam committat. Quare in eiusmodi euentu non aliò confugisset nisi ad contestationes præconceptas, quas ad Præsides mitteret, sibi cauturus, vbi illi auctoritate suâ ipsius possessionem haud tuerentur. Sed Lunensis se ab accessu abstinuit, vulgavitque, non antea sibi innotuisse, solemne sacrificium eo die in templo primario celebrari, cum pietatis simul & curiositatis gratiâ sibi venerat in mentem eò se conferre.

Iam verò cum ipsi, tum Hispanis communiter consentaneum videbatur, à Pontifice acriori curâ interpositum iri auctoritatem suam ad aliquam honestam concordiam ineundam. Sed Pontifex summâ moderatione in eo utebatur, gnarus, quantum non modò Rex, sed Regnum Galliæ offenderetur ex quouis leui attractu huius quasi ipsorum pupillæ; nec opportunum consilium ratus, ansam à se præberi compluribus seditiosis ingenijs in ea regione, attollendi veluti speciosum vexillum honorem nationis, ad ipsam abalienandam à Sede Apostolica, quasi hæc cuperet antiquis prærogatiuis Galliam spoliare. Ex altera parte conquerebatur Philippus Rex, quòd ipse constantior esset in retinenda Pontifici obedientia, eò minus constanter se gerere Pontificem in retinenda ipsius dignitate; atque ea de re acerbam epistolam scripsit ad Oratorem Vargam, in qua dicebat, Si tunc vt Dei causæ seruiret, dignitatis suæ rationes in Concilio neglexerat, eo absoluto amotum iri à se Romam suum omnem Oratorem. Quâ epistolâ mirum in modum commotus Pontifex, ad se purgandum respondit: Hispanienses ipsi per

e Variæ litteræ Vicconitis ad Romam. 19. 22. & 28. April. & 8. Maij 1563. & Acta Salmanticensis.

riae
ly Trid.
III.

Pars III.

M m m

suam

6153. suam fidem disertè proferrent, quæ confici ab ipso possent absque
ijs perturbationibus ac tumultibus, à quibus iisdem supra ceteros
abhorrebant. Et sanè Lunensis ipse illius epistolæ Regiæ sententiam
tamquam nimis acerbam improbavit, sapienterque consideravit,
par non esse, ut Principes ad ea denuntianda progrediantur, quæ
fortasse numquam prudenter efficienda putabant, ne eo pacto mi-
narum suarum æstimationem eleuent. Itaque nullo peculiari Pon-
tificis mandato tunc accepto, nec innouandi facultatem obtinenti-
bus Legatis, consilium opportunum haud suppetebat. Primum apud
se Lunensis statuerat cœtum adire medius inter duos Oratores Cæ-
sareos, pro eo quod ipsi in mandatis habebant, & è regione Le-
gatorum omnes tres tantisper stare, dum ipsius litteræ legerentur,
ijsque lectis confestim abire: sed ea ratio interueniendi conuentui,
insolens, & quasi nebulosa, nec honorifica Regi, neque grata Con-
cilio videbatur. Dein agitatum est, ne Galli eâ vice ad conuentum
accederent: sed illi reluctabantur, ne locum vel vnico quidem die
desererent: præterquam quòd nec voluntaria Gallorum absentia
per diem vnicum, discordiæ componendæ fatis erat: Hispanus enim
acquieturus non fuisset perpetuo postmodum exilio à conuenti-
bus. Verùm sicuti forma mixti, quæ inter varia elementa domina-
tum amat, plurimum valet ad consocianda contraria illorum inge-
nia; ita non parum contulit ad mitigandam Gallorum austerita-
tem procliuis Lotharingi animus, huiusmodi discordiæ cupientis-
simi, ut qui maximum emolumentum existimabat suæ dignitati
suisque consilijs accessurum ex aliquo suorum fœdere, saltem
per speciem, cum Hispaniensibus ac Cæsarianis, cuius fœderis ipse
auctor esset & rector, ad quod persuadendum nullum lapidem
non mouebat. Ipsius igitur auctoritas, Præsidium studijs accedens,
effecit ut lis componeretur pro cœtibus modo aliàs proposito, vi-
delicet, ut illic Oratores Gallici gradum pristinum retinerent,
Hispanus verò sederet extra ordinem, prope eum qui erat à Se-
cretis, ex aduerso Legatorum.

¶ Litteræ Le-
gatorum ad
Borromæum
20. Maij
1563.

Non mediocriter oprabant Hispani, ut eâdem operâ iniretur
aliqua ratio pro Sessionibus, & pro sacris celebrationibus in tem-
plo maximo, sed nullo pacto confici id posse videbatur, ob causam
alibi memoratam, cum illic ritus quidam adhiberentur, cuiusmo-
di sunt thuris suscitatus, & iconculæ paciferæ ad osculum porrectio,
in quibus dissimulari non poterat prærogatiua. Et quamquam dis-
fereretur de duobus paciferis iconculis, duobusque thuribus eo-
dem tempore adhibendis, Galli quacumque propositâ æqualitate
frem-

fremebant; & ubi in eo se premi à Legatis sentirent, minabantur se prouocatueros ad futurum Pontificem, non iniustum, nec ulli partium addictum, & ad Synodum liberio- rem. Quamobrem necesse fuit Legatis, se ad extremum, sibi- que semper odiosum consilium coniscere, nimirum, vt nodum illum, ipsorum manibus inextricabilem, reponerent in manu Pontificis, ad quem vtraque partium sua se iura dixit allaturam.

1563.

7 Molestiæ quam exhibebat æmulatio laicorum Oratorum, accessit altera ex Procuratorum Ecclesiasticorum postulato; cui causam seu potiùs occasionem præbuit Lancianensis dictum. Is die decimo septimo Maij, cùm pronuntiaret sententiam super tertio Canone de abusibus, præscribente Episcopis, vt per seipfos, non item per alios conferrent Ordines, dixit: Si Episcopi suo munere fungerentur, Ecclesiam reformatum iri; nam & residerent, & passerent: at è contratio ab Episcopis Germaniæ, & in primis à Septemuiris suas Episcoporum Infulas quasi contemni: & per hunc dicendi æstum conuersus ad Drafcouizium addidit: *Te alloquor, Reuerendissime Domine, tamquam Oratorem Cesaris, quenam est ratio, cur Episcopi Germaniæ, ac præcipuè Septemuiri ad Synodum non conueniant, negligentes deponentesq; è memoriâ iusiurandum ab ipsis hac de re in ipsorum electione editum: si frenis, si stapedibus aureis vtuntur, si cum tanta pompa, tantoq; comitatu obequitant, si Principes & Ecclesiastici & laici sunt, cuncta hæc obtinent, quia sunt Episcopi, & tamen nolunt interese Concilio. Vbi præpedirentur, oporteret procuratores ab ipsis mitti, sicut effectum est ab Archiepiscopo Salisburgensi, & ab Episcopis Eistatensi ac Basileensi, quo pacto aliqua ex parte suo muneri satisfacerent.* Inde ad reliqua argumenti capita progressus est, numquam interpellatus. Vbi tacuit, ita Drafcouizius: Tametsi ipse Ferdinandi tamquam Cesaris Orator non esset, sed tamquam Hungariæ Regis, tamen quando Lancianensis ipsum interpellarat, nolle se à responso abstinere. Causam cur Episcopi Germaniæ non accederent, esse notoriam, periculum scilicet, ne ipsis abeuntibus hæretici ditiones eorundem occuparent. Causam verò, quâ detinebantur ne suos Procuratores legarent, esse, ne illos destinarent vt muti & obstrictis linguis, quasi statuæ aut pietæ tabulæ postremum locum occuparent. Ætate Pauli III. Procuratoribus Præsulum Germanicorum præstitum fuisse ius suffragij, & etiam sub viuento Pontifice vsum semel eo iure fuisse Procuratorem Salisburgensis Archiepiscopi; se verò ignorare postea, quo pacto, & qua de causa hoc ipsis interdictum fuerat. Cùm autem

e Acta arcis
Ælia, & lit-
teræ Legato-
rum ad Bor-
rom. & la-
drensis ad
Cornelium
17 Maij
1563.

M m m 2 id

riae
ly Trid.
III
17

1563. id pluribus prosequeretur, intra formas magnæ modestiæ se continuit.

Ad hoc ipsum intelligendum operæ pretium est, ut nonnulla repetamus quæ alibi spartim à nobis scripta sunt, simulque ea, quæ hæctenus narrata non sunt adijciamus. Sedente Paulo III. animaduersâ complurium Episcoporum negligentia in adeundo per se ipsos Concilio, & quâdam Neapolitani Proregis iussione, ut solum quatuor ad illud se conferrent, cum mandatis omnium illius Regni Episcoporum, summa ex eò incommoda sunt præuisa, dum aut ministri minimæ notæ, aut electi pro libidine Principum ex Præsulibus innumeris variorum Regnorum, Concilium regerent, eique

f. 1. Maij
1545.

imperitarent. Quocirca Pontifex per diploma ^f statuit, Procuratoribus nulla inesset facultas quidquam legitimè agendi, præter excusationem absentia Episcoporum, à quibus mittebantur, illius absentia adductis causis; reuocauitque quodcumque eorum ius aut priuilegium impetratum. Cùm autem idem postea à Legatis cognosceret, Procuratores quorundam Ecclesiasticorum Principum Germanorum fremere ob eam causam, eundemque acerbitatis sensum timeri in cunctis Germanis Præsulibus, peculiari diplomate

g. 5. Decemb.
1545.

^b exemit Procuratores Episcoporum illius regionis; de quorum impedimento videbatur aperte constare, cum ipsorum dioceses ab armatis hæreticis cingerentur, adeoque præsentia pastorum indigerent. Verum Legati, qui apud Pontificem illius immunitatis auctores fuerant, veriti postea tum ne quis excitaretur tumultus ob insignes Præsules aliarum nationum, tum ne Germanorum Procuratores adeò inundarent, ut alij nationi suffragio antecellerent, effectusque prauos afferrent, conati sunt Germanos pacare, quos ex consensu Pontificis priuilegium illud celarent, & tantummodo Principis cuiusdam Procuratoribus, ut Iaius Augustani Cardinalis, & Pelargo Septemuiri Treuirensis, ius Consiliarij permiserunt. Pij ætate Massarellus, qui à Secretis erat, cùm reminisceretur huiusce priuilegij, antea Germanis concessi, nec vmquam reuocati, admisit in quodam cœtu ^b ad ius suffragij Procuratores Archiepiscopi Salisburgensis, & Eistatensis Episcopi, quod Legatis vehementer displicuit, qui cohortati sunt Pontificem, ut per suam nouam Constitutionem priuilegium illud Pauli disertè reuocaret. Is respondit ⁱ, improbens quod egerat Massarellus, significauitque, in Senatu editum fuisse Decretum, ut absentibus quodcumque ius suffragij interdiceretur, iussimque diploma confici, quod tamen

h. 20. Iulij
1562. vt in
vna Legatorum
ad Borrom.
eo die.
Mandatum
Archiepiscopi
signatur
23. Aprilis
1562. datum
Herculi Retinger
Episc. Lauetmutensi,
& Feliciano Morbinio
Theologiae Doctori,
& extat in Scripturis
post Diuini
relatis. ⁱ Litteræ Borrom.
ad Legatos 29. Iulij 1562.

nondum

nondum perfectum fuerat, sed curaturum se ut illud conficeretur, ac per typos vulgaretur, & ad illos missurum, atque ita re ipsa profuit per subsequutum tabellarium *. Verumtamen existimauit, huiusmodi reuocationem, quò minus obstreperet, esse celandam, ita ut vsu dumtaxat illa ostenderetur, nec Tridenti, nec Romæ citra necessitatem vulgata. Legati rescripserunt, Vniuersalem hanc interdictionem haud reputatum iri efficacem ad eneruandam peculiarem concessionem Pauli III. quâ Præsules Germaniæ potiebantur. Quare Pontifex denuò declarauit ¹, illud quoque priuilegium extinctum intelligi. Hæc erat rerum conditio cum Drascouizius respondit ad Lancianensis dicta, quæ retulimus.

1563.
k 8. Augusti
1562.

1 Quod missum est ad Legatos 20. Aug. 1562. & extat ut supra post Diarium.

9 Simonetta, qui vnicus inter Legatos utroque tempore Concilio adfuerat, adeoque rei bene conscius, redegit in memoriam, diploma illud Pauli III. numquam in vsu fuisse, nisi quod spectabat ad ius Consiliarij; adiecitque, eiusdem reuocationem postea subsequutam: reuera semel fuisse latum iudicis suffragium à Procuratore Archiepiscopi Salisburgensis, ætate Pij, sed ex errore; eaque reuocatione postmodum ab ipso cognita, non amplius id ab eodem tentatum. Nec ille absque necessitate voluit mentionem facere duorum diplomatum, quibus memorati Pontifices non tam irrita fecerant concessa iam priuilegia, quàm disertè interdixerant Procuratoribus utrumque iuris in dicenda sententia genus, etiamsi illud per se ipsis deberetur: id enim odiosam speciem præ se tulisset, quasi Episcopis ipsorum iura tollerentur, fractâ communi lege, non ad afferendum beneficium, quod illo affectis optabile est, reliquis tolerabile; sed ad illud auferendum, quod læsis intolerabile est, cunctis vituperabile. Tum stans Ferrerius, nictansque prius Lotharingo, perinde ac si loqui vellet de re inter ipsos composita, dixit: Complures optimos Galliæ Præsules ad Concilium venturos fuisse, nisi custodia suarum Ecclesiarum ab hæreticorum insidijs eos detinuisset: eapropter missos illuc ab ipsis fuisse Procuratores suos, viros doctos & integros, ac proinde Legatos à se orari, ut ad ius suffragij illos admitterent, ne cui querimoniæ causa supereretur. Præsides edocti à superioribus exemplis, præsertim de mansione, quantò consultius declinentur quàm refutentur odiosæ quæstiones è conuerso iniectæ, nihil responderunt, sperantes æstum ut fortuito excitum, itidem per se ipsum extinctum iri.

10 Sed subsequens diebus Leonardus Allerus, Episcopus Philadelphicæ, Eistatensis Suffraganeus, ubi locum dicendi tenuit, primò acerbè questus est ^m, tam malè fuisse habitos in Patrum sententijs

m Litteræ Indictæ, 17. Maij

M m m 3

Epi-

riae
ly Trid.
III
17

1563. Episcopus Titulares, qualis ipse erat, quasi in conferendis Ordinibus alijsque functionibus ipsi Episcoporum munia non exercerent. Adiecit, Numquam sibi venisse in mentem, dum pergeret ad Synodum à Pio IV. conuocatam, administratam ab huiusmodi Legatis, & ex ijs Patribus conflatam, se illic hisce quasi rotis ornatum iri. Dem memoratum postulatam iterauitⁿ, Procuratoribus propitium. Gallici quoque Oratores Legatos adierunt, idem vrgentes. Quamobrem Præsides temporis spatium ad deliberandum petiere, scribentes interim ad Pontificem, vt pote de re quæ non modò ab ipsius diplomatibus pendebat, sed quæ poterat excitare non mediocrem commotionem vtrique partium, siue abalienatis à Concilio nationibus transmontanis, siue ipsis in eodem concessa immoderatâ potentiâ. Proposuerunt idcirco Pontifici: Cùm Theologi complurium Regum, summorumque capitum, qui eò conuenerant, cuperent interesse cœtibus generalibus, non quò illic verba facerent, sed quò melius possent suis dominis consilium dare, videbatur id Legatis temperamentum haud respuendum, vbi eo concesso cuncti conquiescerent: rei exitus infra suo loco ° videbitur.

• Lib. 21. c. 1.

• Acta Arcis
Æliæ, & litt.
Legatorum
ad Borrom.
17. Maij
1563.

Dum conuentus habebatur, in quo Lancianentis huic litigio argumentum præbuit, Tridentum ex improviso peruenitⁿ, sed consultò ex improviso, Moronus Cardinalis, nondum pede confirmato; eodemque die misit ad Borromæum plenam summam, à nobis recentitam, eorum quæ cum Cæsare transegerat, præter ea quæ diuitem ac subinde in ijs agendis significarat: atque inter alia scripsit, potissimum suæ tractationis emolumentum fuisse optimam opinionem quam Cæsar conceperat de mente ac persona Pontificis, adeoque quidquid Pius agebat aduersus quàm Cæsar melius existimasset, id aliorum importunis consilij, ab eo tribui.

• Acta Arcis
Æliæ 19
Maij 1563.

Die decimo nono Maij⁹, cuius postridie elabebatur terminus, denuntianda Sessioni præscriptus, denuò & concorditer hic terminus prorogatus est vsque ad decimum quintum Iunij; feruescente interim operâ per summum studium in publicis cœtibus, privatique consilij, ad componendas discordias, & exoptatum partium in lucem edendum, qui tempore tunc præscripto ad statuendum eius natalis diem, maturitatem iam nouem mensium habuisset. Sed alij hominum partus è paruis cursibus naturalibus vnus spheræ dependent, hi è concursu libero plurimarum intelligentiarum.